

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 30.11.2016 r.
COM(2016) 862 final

2016/0377 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**w sprawie gotowości na wypadek zagrożeń w sektorze energii elektrycznej i uchylające
dyrektywę 2005/89/WE**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

{SWD(2016) 410}

{SWD(2016) 411}

{SWD(2016) 412}

{SWD(2016) 413}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Celem niniejszego wniosku dotyczącego rozporządzenia jest zagwarantowanie, by wszystkie państwa członkowskie dysponowały odpowiednimi narzędziami na potrzeby zapobiegania sytuacjom kryzysu elektroenergetycznego, przygotowania się na nie i zarządzania nimi. Mimo że rynki i systemy funkcjonują właściwie, nie można wykluczyć ryzyka kryzysu elektroenergetycznego w wyniku różnych okoliczności (np. ekstremalnych warunków pogodowych, celowych ataków, w tym cyberataków, niedoboru paliwa). Co więcej, z uwagi na zintegrowany charakter systemów elektroenergetycznych, w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych ich skutki są często transgraniczne. Pewne okoliczności (np. długotrwałe mrozy lub fala upałów) mogą dotknąć kilka państw członkowskich jednocześnie, a incydenty o początkowo lokalnym zasięgu mogą szybko rozprzestrzenić się poza granice państw.

Podejście państw członkowskich do kwestii zapobiegania sytuacjom kryzysowym, przygotowania się na nie i zarządzania nimi jest obecnie bardzo różne. Krajowe przepisy i praktyki zwykle skupiają się wyłącznie na kontekście krajowym, pomijając skutki wykraczające poza granice kraju. Ocena krajowych ram prawnych i praktyk stosowanych obecnie w całej Europie wykazała, że:

- (a) państwa członkowskie oceniają różne rodzaje ryzyka;
- (b) państwa członkowskie podejmują różne środki zapobiegania sytuacjom kryzysowym i zarządzania nimi oraz że środki te są uruchamiane w różnym czasie¹;
- (c) role i obowiązki są rozbieżne; oraz że
- (d) nie ma wspólnego stanowiska odnośnie do definicji sytuacji kryzysowej.

Ponadto wymiana informacji i przejrzystość w kontekście przygotowania państw członkowskich na sytuacje kryzysu elektroenergetycznego oraz postępowania w razie ich wystąpienia są bardzo ograniczone. Stwierdzając na przykład, że ich systemy elektroenergetyczne mogą napotkać poważne trudności w nadchodzących miesiącach, państwa członkowskie podejmują często działania w porozumieniu ze swymi operatorami systemów przesyłowych (OSP), a bez systematycznego informowania innych podmiotów.

Sytuacja ta jest wynikiem luki regulacyjnej. Obecne ramy prawne UE (dyrektywy 2005/89/WE² i 2009/72/WE³) ustanawiają jedynie ogólne cele dotyczące bezpieczeństwa dostaw, pozostawiając w gestii państw członkowskich sposoby ich osiągnięcia. W szczególności, choć przepisy pozwalają państwom członkowskim na podejmowanie w sytuacjach kryzysowych środków ochronnych, nie określają one, w jaki sposób państwa członkowskie powinny przygotować się na takie sytuacje i zarządzać nimi.

¹ Zob. analiza w okresowym sprawozdaniu z badania sektorowego w zakresie mechanizmów mocy wytwórczych (C(2016) 2107 final) oraz dokument roboczy służb Komisji dołączony do tego sprawozdania (SWD(2016) 119 final).

² Dyrektywa 2005/89/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 stycznia 2006 r. dotycząca działań na rzecz zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej i inwestycji infrastrukturalnych (Dz.U. L 33 z 4.2.2006, s. 22).

³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 2003/54/WE (Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 55).

Obowiązujące przepisy nie odpowiadają już realiom dzisiejszego rynku energii elektrycznej z siecią połączeń międzysystemowych, gdzie wzrasta prawdopodobieństwo wystąpienia sytuacji kryzysowych dotyczących kilka państw członkowskich jednocześnie.

Problemy zidentyfikowane w ocenie skutków dołączonej do niniejszego wniosku można podsumować następująco:

1. plany kryzysowe i podejmowane w sytuacjach kryzysowych działania skupiają się wyłącznie na szczeblu krajowym;
2. brakuje wymiany informacji i przejrzystości; oraz
3. nie istnieje wspólne podejście do identyfikacji i oceny ryzyka.

• **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Proponowane rozporządzenie uzupełnia przepisy trzeciego pakietu⁴, który jest równolegle weryfikowany. Zmieniony trzeci pakiet ma na celu poprawę funkcjonowania rynku wewnętrznego energii elektrycznej, między innymi poprzez dopuszczenie większej elastyczności i ograniczenie zakresu dotacji na zapewnienie wystarczalności mocy wytwórczych, w tym poprzez skoordynowaną europejską ocenę wystarczalności zasobów w perspektywie długoterminowej. Celem tej zmiany będzie także zwiększenie bezpieczeństwa systemów poprzez poprawę współpracy między operatorami systemów przesyłowych na szczeblu regionalnym dzięki stworzeniu regionalnych centrów operacyjnych.

Proponowane rozporządzenie określa, jakie kroki państwa członkowskie powinny podjąć w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym i zarządzania nimi i jak powinny ze sobą w tym celu współpracować, zwłaszcza poprzez zapewnienie wspólnych metod oceny ryzyka, zwiększenie porównywalności i przejrzystości na etapie przygotowań oraz w trakcie kryzysu energetycznego, a także poprzez zagwarantowanie – nawet podczas kryzysu – dostaw energii elektrycznej tam, gdzie jest ona najbardziej potrzebna. Nakreśla ono również ramy bardziej systematycznego monitorowania kwestii związanych z bezpieczeństwem dostaw za pośrednictwem Grupy Koordynacyjnej ds. Energii Elektrycznej. Przyczynia się ono do realizacji zmienionego trzeciego pakietu poprzez zapewnienie pierwszeństwa środków rynkowych, nawet w sytuacjach kryzysowych, oraz umożliwienie możliwie jak najdłuższego funkcjonowania rynków.

Proponowane rozporządzenie zastępuje dyrektywę 2005/89/WE (dyrektywa o bezpieczeństwie dostaw), która określała bardzo szerokie ramy celów do osiągnięcia przez państwa członkowskie w obszarze bezpieczeństwa dostaw, ale miała małą wartość operacyjną. Dyrektywa ta zostanie uchylona, podobnie jak niektóre przepisy obecnego trzeciego pakietu dotyczące bezpieczeństwa dostaw, w szczególności art. 4 (który nakazuje państwom członkowskim monitorować bezpieczeństwo dostaw za pośrednictwem sprawozdań krajowych) oraz art. 42 (który upoważnia państwa członkowskie do podejmowania „środków zabezpieczających” w przypadku nagłego kryzysu w sektorze energii elektrycznej) dyrektywy w sprawie energii elektrycznej⁵.

⁴ Trzeci pakiet elektroenergetyczny składa się z dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 714/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 713/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiającego Agencję ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki.

⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 2003/54/WE (Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 55).

Kodeksy sieciowe i wytyczne przyjęte na podstawie art. 6 rozporządzenia (WE) nr 714/2009⁶ określają zharmonizowane zasady dotyczące planowania operacyjnego i procesów grafików, co jest niezbędne do przewidywania zagrożeń bezpieczeństwa pracy w czasie rzeczywistym. Projekt rozporządzenia uzupełnia te przepisy techniczne, zapewniając mechanizmy administracyjne i polityczne, które pomogą organom krajowym zapobiegać sytuacjom kryzysowym i zarządzać nimi w ramach wzajemnej współpracy, przy jednoczesnym unikaniu zbędnej ingerencji w rynek i zadania OSP.

Proponowane rozporządzenie opiera się w szczególności na *wytycznych dotyczących pracy systemu*⁷ oraz *kodeksie sieci dotyczącym stanu zagrożenia i stanu odbudowy systemów*⁸, które przewidują przepisy techniczne dotyczące OSP w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa systemu, w tym w sytuacjach awaryjnych. Przepisy te powinny umożliwić operatorom systemów przesyłowych skuteczne radzenie sobie z większością incydentów, jednak same w sobie nie stanowią gwarancji, że państwa członkowskie będą odpowiednio przygotowane na sytuacje kryzysowe o większym zasięgu i będą w stanie nimi zarządzać, szczególnie jeśli chodzi o sytuacje kryzysowe wykraczające poza granice i wymagające często podejmowania trudnych decyzji politycznych (np. dotyczących przerwania dostaw energii elektrycznej).

Proponowane rozporządzenie jest zgodne z istniejącym prawodawstwem w dziedzinie bezpieczeństwa cybernetycznego i infrastruktury krytycznej. Jeśli chodzi o kwestię bezpieczeństwa cybernetycznego, zasady ogólne ustanowiono dyrektywą (UE) 2016/1148 (dyrektywa w sprawie bezpieczeństwa sieci i informacji)⁹, natomiast opracowanie szczegółowych zasad stanowi priorytet w ramach kodeksu sieci, jak przewidziano w zmienionym rozporządzeniu w sprawie energii elektrycznej, które uwzględni nowe zagrożenia wynikające z cyfryzacji systemów energetycznych. Proponowane rozporządzenie uzupełnia dyrektywę w sprawie bezpieczeństwa sieci i informacji poprzez zagwarantowanie należytego identyfikowania zagrożenia wynikającego z incydentów cybernetycznych oraz podejmowania środków zaradczych odpowiednio odzwierciedlonych w planach gotowości na wypadek zagrożeń. Proponowane rozporządzenie uzupełnia również dyrektywę Rady 2008/114/WE¹⁰, która ustanowiła wspólną procedurę identyfikacji europejskiej infrastruktury krytycznej, jak np. infrastruktura i urządzenia do wytwarzania i przesyłu energii oraz do ich ochrony przed atakami terrorystycznymi i innymi rodzajami ryzyka fizycznego. W szerszej perspektywie proponowane rozporządzenie koncentruje się na sposobach zapewnienia odporności całego systemu elektroenergetycznego oraz zarządzania sytuacjami kryzysowymi w przypadku ich wystąpienia.

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 714/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1228/2003 (Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 15).

⁷ Rozporządzenie Komisji (UE) .../... z dnia XXX r. ustanawiające wytyczne dotyczące pracy systemu przesyłowego energii elektrycznej (Dz.U. [...]).

⁸ Rozporządzenie Komisji (UE) .../... z dnia XXX r. ustanawiające kodeks sieci dotyczący stanu zagrożenia i stanu odbudowy systemów elektroenergetycznych (Dz.U. [...]).

⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1148 z dnia 6 lipca 2016 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu bezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych na terytorium Unii (Dz.U. L 194 z 19.7.2016, s. 1–30).

¹⁰ Dyrektywa Rady 2008/114/WE z dnia 8 grudnia 2008 r. w sprawie rozpoznawania i wyznaczania europejskiej infrastruktury krytycznej oraz oceny potrzeb w zakresie poprawy jej ochrony (Dz.U. L 345 z 23.12.2008, s. 75).

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Proponowane rozporządzenie ma wdrożyć główne cele unii energetycznej, jak określono w strategii ramowej na rzecz stabilnej unii energetycznej opartej na przyszłościowej polityce w dziedzinie klimatu.

Proponowane rozporządzenie jest też zgodne z dążeniem Unii do wzmocnienia Wspólnoty Energetycznej. Ponieważ sytuacje kryzysu elektroenergetycznego mogą wykraczać poza granice Unii i obejmować także państwa Wspólnoty Energetycznej, Unia powinna ściśle współpracować z umawiającymi się stronami Wspólnoty Energetycznej w zakresie zapobiegania kryzysom elektroenergetycznym, przygotowania się na nie oraz postępowania w razie ich wystąpienia w celu zapewnienia skutecznego zarządzania kryzysowego na większym terytorium Europy.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

- **Podstawa prawna**

Proponowane rozporządzenie przewiduje środki zapobiegania sytuacjom kryzysu elektroenergetycznego, przygotowania się na nie oraz postępowania w razie ich wystąpienia w UE. Podstawą prawną rozporządzenia jest zatem art. 194 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

W art. 194 TFUE uznano, że do zapewnienia funkcjonowania rynku energii i bezpieczeństwa dostaw energii w Unii niezbędny jest pewien poziom koordynacji, przejrzystości i współpracy państw członkowskich w zakresie polityki bezpieczeństwa dostaw.

Konieczność podjęcia działań przez UE opiera się na dowodach, że podejścia krajowe nie tylko prowadzą do stosowania nieoptymalnych środków zaradczych, ale wręcz zaostrzają skutki kryzysu. Ponadto sytuacje kryzysowe wykraczają często poza granice krajowe i mogą bezpośrednio lub pośrednio dotyczyć kilka państw członkowskich. Dlatego też krajowe działania w zakresie gotowości i łagodzenia skutków nie powinny być opracowywane jedynie na poziomie krajowym, ale powinny też uwzględniać potencjalny wpływ na bezpieczeństwo dostaw w sąsiednim państwie członkowskim lub dostępność środków zaradczych na wypadek ewentualnych niedoborów.

Coraz większa integracja rynków energii elektrycznej UE wymaga koordynacji środków bezpieczeństwa dostaw. Przy braku koordynacji prawdopodobne jest, że środki podejmowane wyłącznie na szczeblu krajowym będą zagrażać bezpieczeństwu dostaw w innych państwach członkowskich lub na poziomie UE. Sytuacje takie jak długotrwałe mrozy w 2012 r. wykazały, że skoordynowane działania i solidarność mają kluczowe znaczenie dla zagwarantowania dostępności energii elektrycznej tam, gdzie jest ona najbardziej potrzebna. Podejmowanie działań w skali jednego kraju może spowodować ryzyko przerw w dostawach w państwach sąsiednich (na przykład jednostronna decyzja jednego państwa o wprowadzeniu zakazu wywozu wywołała poważne niepożądane skutki w sektorach energii elektrycznej i gazu innych państw). Z drugiej strony koordynacja między państwami członkowskimi może otworzyć dostęp do szerszej gamy rozwiązań.

Potencjał w zakresie bardziej skutecznych i mniej kosztownych środków będących wynikiem koordynacji między regionami nie jest w pełni wykorzystywany¹¹, co szkodzi odbiorcom w UE.

- **Proporcjonalność**

Proponowane rozporządzenie ma na celu osiągnięcie odpowiedniego poziomu gotowości w całej Europie, zwiększenie zaufania i współpracy między państwami członkowskimi oraz złagodzenie skutków dla odbiorców w przypadku wystąpienia takiego kryzysu. Aby osiągnąć ten cel, przewiduje wspólne przepisy i zasady, których należy przestrzegać, a także mechanizmy współpracy transgranicznej.

Projekt nie zakłada pełnej harmonizacji, niemniej jednak wszystkie zalecane środki dotyczą poziomu UE.

Współpraca regionalna między państwami członkowskimi jest niezbędna, aby zaradzić niedoskonałościom obecnego systemu, w którym dobrowolna współpraca jest ograniczona do operatorów systemów przesyłowych, i umożliwić rozwiązywanie problemów na szczeblu regionalnym.

- **Wybór instrumentu**

Ocena dyrektywy w sprawie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej (najważniejszego aktu prawnego w tej dziedzinie) pozwoliła stwierdzić, że stosowanie przez państwa członkowskie zasad ustanowionych na szczeblu UE doprowadziło do zróżnicowanych krajowych przepisów i rozbieżnych praktyk w całej UE.

Rozporządzenie jest bardziej odpowiednim instrumentem dla zapewnienia spójnego i przejrzystego wdrożenia środków zapobiegania kryzysom elektroenergetycznym, przygotowania się na nie oraz postępowania w razie ich wystąpienia.

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny *ex post*/kontrole sprawności obowiązującego prawodawstwa**

Komisja oceniła dyrektywę w sprawie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, analizując jej działanie na podstawie pięciu kryteriów: adekwatności, skuteczności, efektywności, spójności i unijnej wartości dodanej. Wyniki tej oceny przedstawiono w opisie problemu w ocenie skutków. Główne wnioski można podsumować następująco:

- dyrektywa okazała się nieskuteczna w realizacji jej celów, zwłaszcza w przyczynianiu się do zwiększenia bezpieczeństwa dostaw w Europie. Niektóre jej przepisy zostały uchylone przez późniejsze przepisy (w szczególności trzeci pakiet i rozporządzenie TEN-E¹²), z drugiej strony nadal istnieją luki prawne, zwłaszcza w dziedzinie zapobiegania sytuacjom kryzysowym i zarządzania nimi;

¹¹ Istniejące unijne strategie makroregionalne oraz Europejska współpraca terytorialna wzmacniają współpracę regionalną między państwami członkowskimi, jednak nie obejmuje ona zapobiegania sytuacjom kryzysu elektroenergetycznego i zarządzania nimi.

¹² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 347/2003 z dnia 17 kwietnia 2013 r. w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej, uchylające decyzję nr 1364/2006/WE oraz zmieniające rozporządzenia (WE) nr 713/2009, (WE) nr 714/2009 i (WE) nr 715/2009 (Dz.U. L 115 z 25.4.2013, s. 39).

- interwencja wynikająca z dyrektywy przestała być adekwatna, gdyż jej przepisy nie pozwalają już sprostać dzisiejszym wyzwaniom w zakresie bezpieczeństwa dostaw. Ponieważ systemy elektroenergetyczne są coraz bardziej wzajemnie powiązane, czysto krajowych podejść nie można już uważać za właściwe; oraz
- wartość dodana dyrektywy jest bardzo ograniczona, gdyż stworzyła ona ogólne ramy, ale generalnie pozostawiła państwom członkowskim zadanie określenia własnych standardów bezpieczeństwa dostaw.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

W ramach konsultacji społecznych w sprawie gotowości na wypadek zagrożeń w dziedzinie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej (15 lipca – 9 października 2015 r.) wpłynęło 75 odpowiedzi, m.in. od organów publicznych, organizacji międzynarodowych (Międzynarodowej Agencji Energii), organów europejskich (Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER) i europejskiej sieci operatorów systemów przesyłowych energii elektrycznej (ENTSO-E)) oraz najważniejszych zainteresowanych stron (przedsiębiorstw i stowarzyszeń). Celem było uzyskanie opinii zainteresowanych stron, w szczególności na temat sposobu, w jaki państwa członkowskie powinny przygotować się i współpracować z innymi w celu identyfikacji zagrożeń i zarządzania ryzykiem w dziedzinie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Najważniejsze wnioski z konsultacji i otrzymane odpowiedzi podsumowano poniżej; są one również dostępne na stronie internetowej Komisji¹³. W ocenie skutków uwzględniono różne opinie.

Konsultacje wykazały, że większość respondentów (przedsiębiorstwa, stowarzyszenia i rządy) jest zdania, że obecne ramy prawne (dyrektywa o bezpieczeństwie dostaw) są niewystarczające w kontekście współzależności zintegrowanego europejskiego rynku energii elektrycznej.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

Proponowane rozporządzenie oraz ocenę skutków opracowano na podstawie bogatej dokumentacji (zob. odniesienia w przypisach w ocenie skutków). Specjalnie na potrzeby oceny skutków przeprowadzono też przegląd obowiązujących przepisów i praktyk krajowych dotyczących gotowości na wypadek zagrożeń w dziedzinie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej¹⁴.

W trakcie prac nad wnioskiem jego różne aspekty zostały omówione z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami w ramach Europejskiego Forum Organów Nadzoru Energii Elektrycznej (3–4 marca 2016 r.) oraz w ramach Grupy Koordynacyjnej ds. Energii Elektrycznej (16 listopada 2015 r. i 3 maja 2016 r.).

- **Ocena skutków**

Wszystkie proponowane środki zostały poparte oceną skutków.

Rada ds. Kontroli Regulacyjnej wydała pozytywną opinię w dniu 4 listopada 2016 r.

W ocenie skutków przeanalizowano cztery warianty strategiczne:

- 0+ poprawa wdrażania/egzekwowania przepisów (podejście o charakterze nieregulacyjnym);

¹³ <https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/public-consultation-risk-preparedness-area-security-electricity-supply>

¹⁴ <https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/DG%20ENER%20Risk%20preparedness%20final%20report%20May2016.pdf>

1. minimalne zasady, które miałyby zostać wprowadzone przez państwa członkowskie;
2. minimalne zasady, które miałyby zostać wprowadzone przez państwa członkowskie, plus współpraca regionalna; oraz
3. pełna harmonizacja i podejmowanie decyzji na szczeblu regionalnym.

Wariant 0+ został odrzucony, gdyż niemożliwe jest lepsze wdrożenie i egzekwowanie obecnych ram prawnych, ponieważ określają one jedynie ogólne zasady i zostawiają bardzo szeroki margines swobody państwom członkowskim co do sposobu ich realizacji.

Wariant 1 prowadzi do stworzenia większej porównywalności i przejrzystości między państwami członkowskimi w zakresie gotowości na wypadek zagrożeń, ale nie zaspokaja potrzeby zacieśnienia współpracy transgranicznej.

Wariant 2 eliminuje wiele niedostatków wynikających z wariantu 1 i zapewnia bardziej skuteczny zestaw rozwiązań. W szczególności w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym i zarządzania nimi przewiduje się przyjęcie koordynowanych na szczeblu regionalnym planów, które gwarantują identyfikację zagrożeń i podejmowanie spójnych działań.

Wariant 3 przedstawia podejście zakładające duży stopień ingerencji, które ma umożliwić reagowanie na potencjalne zagrożenia w oparciu o pełną harmonizację zasad i narzucenie konkretnych rozwiązań.

Preferowany jest wariant 2.

Przy analizie wariantu 2 uwzględniono następujące skutki:

1. Skutki gospodarcze

W wyniku analizy stwierdzono, że wariant 2 doprowadzi do lepszego przygotowania na sytuacje kryzysowe przy niższych kosztach dzięki ściślejszej współpracy regionalnej. Wyniki przeprowadzonych symulacji¹⁵ wykazały, że w okresach ekstremalnych warunków pogodowych zasadnicze znaczenie dla rozwiązania problemu przeciążenia systemu (godziny dużego popytu) oraz zmniejszenia prawdopodobieństwa wystąpienia przerw w dostawach energii elektrycznej mają dobra integracja rynków i koordynacja regionalna.

Co najważniejsze, podejście na poziomie krajowym pomija wkład sąsiednich państw w sytuacji kryzysowej, a podejście regionalne prowadzi do lepszego wykorzystywania elektrowni i zwiększa prawdopodobieństwo uniknięcia strat obciążeniowych. Jest to mierzone za pomocą wskaźnika bezpieczeństwa dostaw energii EENS (oczekiwanej ilości energii niedostarczonej), tj. wartości energii elektrycznej, która nie dotarła do odbiorców ze względu na przerwy w dostawach, wyrażonej jako odsetek rocznego popytu. Jeżeli państwa członkowskie współpracują ze sobą, odsetek niedostarczonej energii elektrycznej znacznie się zmniejsza (EENS spada z 0,36 % przy scenariuszu braku współpracy do 0,02 % w przypadku realizacji współpracy regionalnej).

Lepsza koordynacja zmniejszyłaby ogólne koszty systemu i mogłaby mieć pozytywny wpływ na ceny dla odbiorców. Natomiast brak koordynacji w zakresie zapobiegania sytuacjom kryzysowym i zarządzania nimi wiązałby się z istotnymi kosztami alternatywnymi. Niedawne badanie wykazało, że integracja europejskiego rynku energii elektrycznej mogłaby przynieść znaczące korzyści (12,5–40 mld EUR w okresie do roku 2030). Jeżeli jednak w dążeniu do

¹⁵ Artelys (2016): *Analiza S16: Analiza ryzyka w zakresie dochodów producentów energii elektrycznej (Analysis revenue related risks for power producers)*. Artelys (2016): *Analiza S4: Analiza wystarczalności systemu i mocy wytwórczych (Generation and System Adequacy Analysis)*.

osiągnięcia celów bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej państwa członkowskie postawią na rozwiązania indywidualne, kwota ta spadnie do 3–7,5 mld EUR¹⁶.

2. Kto i w jaki sposób odczuje skutki zmian?

Wariant 2 przyniesie pozytywne skutki dla ogółu społeczeństwa oraz w szczególności dla odbiorców energii elektrycznej, ponieważ pomoże zapobiegać sytuacjom kryzysowym oraz niepotrzebnym i nieproporcjonalnym przerwom w dostawach. Zapobieganie kryzysom i zarządzanie kryzysowe staną się skuteczniejsze dzięki zobowiązaniu państw członkowskich do skutecznej współpracy oraz wprowadzeniu narzędzi monitorowania bezpieczeństwa dostaw w ramach Grupy Koordynacyjnej ds. Energii Elektrycznej.

Środki będą miały także pozytywny wpływ na środowisko biznesu, ponieważ wzrośnie poziom przejrzystości i porównywalności co do sposobu, w jaki państwa członkowskie przygotowują się na sytuacje kryzysowe i zamierzają nimi zarządzać. Zwiększy to pewność prawa dla inwestorów, wytwórców energii i giełd energii, ale też dla operatorów systemów przesyłowych, którzy zarządzają krótkotrwałymi sytuacjami kryzysowymi.

Właściwe organy (tj. ministerstwa, krajowe organy regulacyjne), jako podmioty odpowiedzialne za sporządzanie planów gotowości na wypadek zagrożeń, najbardziej dotkliwie odczują ich skutki (zob. poniżej ocena skutków dla organów publicznych).

• Sprawność regulacyjna i uproszczenie

Wniosek może doprowadzić do zwiększenia obciążeń administracyjnych, lecz tylko w ograniczonym zakresie. W szczególności organy krajowe będą musiały dokonać wstępnych uzgodnień części ich planów gotowości na wypadek zagrożeń na szczeblu regionalnym. Doświadczenie pokazuje jednak, że bardziej regionalne podejście do oceny ryzyka i gotowości na wypadek zagrożeń – technicznie i prawnie wykonalne – niesie ze sobą istotne korzyści dla konsumentów i całej gospodarki. Ponieważ związane z poszczególnymi regionami części planów byłyby w praktyce opracowywane przez regionalne centra koordynacji między operatorami systemów przesyłowych, całkowite dodatkowe obciążenie dla administracji państw członkowskich byłoby ograniczone i znacząco zrekompensowane praktycznymi korzyściami płynącymi z takiej współpracy¹⁷.

Zacieśnienie współpracy regionalnej pozwoli również państwom członkowskim na wypracowanie synergii, wzajemne uczenie się i wspólne opracowywanie najlepszych praktyk. Z czasem powinno to doprowadzić do zmniejszenia skutków administracyjnych.

Podmioty europejskie, takie jak Komisja Europejska i ENTSO-E, udostępnią wytyczne i ułatwią proces przygotowania się na zagrożenia i zarządzania nimi. Również to pomoże zmniejszyć obciążenie państw członkowskich.

Nie zostanie powołany żaden nowy organ, a istniejące obowiązki będą sprawniej realizowane. Planuje się na przykład zwiększenie skuteczności Grupy Koordynacyjnej ds. Energii Elektrycznej poprzez powierzenie temu już istniejącemu i regularnie zbierającemu się organowi konkretnych zadań. Ograniczone zostaną ponadto krajowe obowiązki sprawozdawcze (np. poprzez zniesienie obowiązku wynikającego z art. 4 dyrektywy w sprawie energii elektrycznej), a sprawozdawczość na szczeblu UE będzie odbywać się w kontekście istniejących sprawozdań i obowiązków sprawozdawczych (np. rocznego

¹⁶ *Benefits of an integrated European energy market* (2013), BOOZ&CO.

¹⁷ Operatorzy systemów przesyłowych, organy regulacyjne i organy ds. energii z krajów nordyckich współpracują ze sobą w ramach nordyckiego forum ds. zarządzania kryzysowego i zdarzeń awaryjnych (NordBER). Obejmuje to wymianę informacji, wspólne grupy robocze i planowanie awaryjne w odniesieniu do całego sektora energii elektrycznej krajów nordyckich jako uzupełnienie krajowych działań nadzwyczajnych i współpracy między operatorami systemów przesyłowych (www.nordber.org).

sprawozdania ACER i rocznego sprawozdania z monitorowania wewnętrznych rynków energii elektrycznej i gazu ziemnego).

4. WPLYW NA BUDŻET

Jedyny wpływ na budżet związany z niniejszym wnioskiem dotyczy zasobów Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER). Wpływ ten opisano w ocenie skutków finansowych regulacji dołączonej do równoległego wniosku Komisji w sprawie przekształcenia rozporządzenia ustanawiającego Agencję ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

• Planu wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania

Komisja będzie monitorować wdrażanie przez państwa członkowskie środków przewidzianych w proponowanym rozporządzeniu. W razie potrzeby Komisja zaproponuje im pomoc w dokonaniu koniecznych zmian w ustawodawstwie krajowym i zorganizuje warsztaty dla wszystkich państw członkowskich (np. za pośrednictwem Grupy Koordynacyjnej ds. Energii Elektrycznej) lub spotkania dwustronne poświęcone przygotowywaniu planów gotowości na wypadek zagrożeń. Jeżeli któreś państwo członkowskie nie dopełni obowiązku wdrożenia prawa Unii, Komisja zastosuje – w razie konieczności – procedurę określoną w art. 258 TFUE.

Komisja będzie również na bieżąco monitorować bezpieczeństwo dostaw w UE we współpracy z Grupą Koordynacyjną ds. Energii Elektrycznej.

• Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku

Proponowane rozporządzenie zawiera następujące elementy:

1. Wspólne zasady dotyczące zapobiegania sytuacjom kryzysowym i narzędzia służące zapewnieniu współpracy transgranicznej:
 - państwa członkowskie powinny wyznaczyć właściwy organ odpowiedzialny za wykonywanie zadań określonych w rozporządzeniu, w szczególności za sporządzenie planu gotowości na wypadek zagrożeń;
 - państwa członkowskie muszą opracować plany gotowości na wypadek zagrożeń, po konsultacji z zainteresowanymi stronami, w celu zapewnienia jak najwyższego poziomu gotowości na wypadek kryzysów elektroenergetycznych oraz skutecznego zarządzania w przypadku ich wystąpienia. Plany te powinny być opracowane w oparciu o scenariusze kryzysów elektroenergetycznych, ustalone odpowiednio przez ENTSO-E i państwa członkowskie, oraz określać planowane lub podjęte środki zapobiegania poszczególnym scenariuszom i łagodzenia ich skutków;
 - przed przyjęciem planu właściwy organ winien przedłożyć jego projekt do konsultacji właściwym organom w danym regionie oraz Grupie Koordynacyjnej ds. Energii Elektrycznej. Po konsultacjach ostateczny plan należy przesłać Komisji, podać do wiadomości publicznej i aktualizować co trzy lata, chyba że okoliczności wymagają częstszej aktualizacji;
 - plany powinny składać się z dwóch części, określając środki krajowe i skoordynowane środki uzgodnione między państwami członkowskimi w danym regionie. Powinny one uwzględniać specyfikę każdego państwa członkowskiego i w jasny sposób określać rolę i obowiązki właściwych organów;

- wszystkie środki przewidziane w planach powinny być jasno określone, przejrzyste, proporcjonalne, niedyskryminujące i weryfikowalne. Nie mogą one zagrażać bezpieczeństwu dostaw energii elektrycznej w odniesieniu do innych państw członkowskich lub Unii jako całości; oraz
 - plany te powinny obejmować środki mające na celu zagwarantowanie właściwego zapobiegania wystąpieniu sytuacji jednoczesnego kryzysu i zarządzania nimi. Muszą one być uzgodnione w kontekście regionalnym i obejmować co najmniej:
 - (a) wyznaczenie regionalnego koordynatora lub zespołu ds. sytuacji kryzysowych;
 - (b) mechanizmy wymiany informacji i współpracy w regionie;
 - (c) środki służące złagodzeniu skutków kryzysu, w tym sytuacji jednoczesnego kryzysu (np. regionalne plany zmniejszania obciążeń lub inne ustalenia dotyczące wzajemnej pomocy);
 - (d) wszelkie systemy rekompensat kosztów związanych z ustaleniami dotyczącymi pomocy; oraz
 - (e) procedury przeprowadzania corocznych testów planów.
2. Zarządzanie sytuacjami kryzysu elektroenergetycznego:
- rozporządzenie nakłada na państwa członkowskie obowiązek niezwłocznego informowania sąsiednich państw członkowskich i Komisji w razie wystąpienia sytuacji kryzysu elektroenergetycznego. Są one również zobowiązane do przekazania informacji na temat przyczyn kryzysu, podjętych i planowanych środków służących jego złagodzeniu oraz ewentualnej potrzeby uzyskania pomocy od innych państw członkowskich;
 - państwa członkowskie zobowiązuje się do zawiadamiania Komisji i Grupy Koordynacyjnej ds. Energii Elektrycznej w przypadkach, gdy dysponują konkretnymi, poważnymi i wiarygodnymi informacjami, że może dojść do zdarzenia, które prawdopodobnie spowoduje znaczne pogorszenie sytuacji w zakresie dostaw energii elektrycznej;
 - państwa członkowskie mają współpracować w duchu solidarności, aby przygotować się na sytuacje kryzysu elektroenergetycznego i zarządzać nimi, w celu zagwarantowania dostaw energii elektrycznej tam, gdzie jest ona najbardziej potrzebna, w zamian za rekompensatę; oraz
 - w przypadku kryzysu elektroenergetycznego państwa członkowskie muszą postępować w pełnej zgodności z zasadami rynku wewnętrznego energii elektrycznej. Środki nierynkowe można stosować tylko w ostateczności i muszą one być: konieczne, proporcjonalne, niedyskryminacyjne oraz mieć charakter tymczasowy.
3. Wskaźniki bezpieczeństwa dostaw oraz ocena ryzyka:
- wniosek wymaga od ENTSO-E opracowania metody ustalania scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego na szczeblu regionalnym, z uwzględnieniem co najmniej następujących rodzajów ryzyka:
 - (a) rzadkie i ekstremalne zagrożenia naturalne;

- (b) zagrożenia awariami wykraczające poza kryterium bezpieczeństwa „N-1”¹⁸;
 - (c) zagrożenia wtórne, takie jak niedobory paliwa; oraz
 - (d) celowe ataki;
- przy przygotowywaniu planów gotowości na wypadek zagrożeń ENTSO-E i państwa członkowskie powinny stosować tę metodę do ustalenia najważniejszych scenariuszy kryzysowych; oraz
 - ENTSO-E powinna również opracować metodę oceny wystarczalności krótkoterminowej, a mianowicie wystarczalności sezonowej, a także sporządzać prognozy wystarczalności mocy wytwórczych w przedziale od następnego tygodnia do dnia bieżącego. Po zatwierdzeniu przez ACER plan powinien być wykorzystywany przez państwa członkowskie i ENTSO-E do ocen krótkoterminowych. Proponowane krótkoterminowe oceny wystarczalności stanowią uzupełnienie długoterminowej oceny wystarczalności proponowanej w zmienionej dyrektywie w sprawie energii elektrycznej, co zapewni skoordynowaną europejską ocenę wystarczalności w celu oszacowania potrzeb w zakresie mechanizmów zdolności wytwórczych.
4. Ocena i monitorowanie:
- w celu zapewnienia przejrzystości po kryzysie elektroenergetycznym państwa członkowskie powinny przeprowadzić ocenę ex post kryzysu i jego skutków;
 - wniosek przewiduje regularne monitorowanie bezpieczeństwa dostaw w UE za pośrednictwem Grupy Koordynacyjnej ds. Energii Elektrycznej.

¹⁸ Zgodnie z wytycznymi dotyczącymi pracy systemu przesyłowego energii elektrycznej „kryterium N-1” oznacza zasadę, zgodnie z którą elementy pozostające w pracy w obszarze regulacyjnym OSP po zajściu zdarzenia mają zdolność dostosowywania się do nowej sytuacji operacyjnej bez naruszenia granic bezpieczeństwa pracy systemu.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**w sprawie gotowości na wypadek zagrożeń w sektorze energii elektrycznej i uchylające dyrektywę 2005/89/WE**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,
uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 194,
uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,
po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,
uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹⁹,
uwzględniając opinię Komitetu Regionów²⁰,
stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,
a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Sektor energii elektrycznej w Unii przechodzi głęboką transformację, który to proces charakteryzuje się większym stopniem decentralizacji rynku, większą liczbą podmiotów, lepiej powiązаныmi systemami i wyższym udziałem energii ze źródeł odnawialnych. W odpowiedzi na powyższe dyrektywa xxx/rozporządzenie xxx [*Reference to the proposed Electricity Directive and Electricity Regulation*] mają zmierzać do poprawy ram prawnych regulujących unijny wewnętrzny rynek energii, tak aby zapewnić optymalne funkcjonowanie rynków i sieci, z korzyścią dla przedsiębiorstw i konsumentów.
- (2) Dobrze funkcjonujące rynki i systemy są najlepszą gwarancją bezpieczeństwa dostaw. Jednak nawet gdy rynki i systemy funkcjonują właściwie, nie można nigdy wykluczyć ryzyka wystąpienia kryzysu elektroenergetycznego (np. w wyniku ekstremalnych warunków pogodowych, celowych ataków, niedoboru paliwa). Skutki sytuacji kryzysowych wykraczają często poza granice krajowe. Nawet w przypadku incydentów o początkowo lokalnym zasięgu ich skutki mogą szybko rozprzestrzenić się ponad granicami państw. Niektóre wyjątkowe okoliczności, takie jak fala mrozów, fala upałów czy też cyberatak, mogą mieć wpływ na całe regiony jednocześnie.
- (3) W kontekście powiązanych rynków i systemów energii elektrycznej kwestii zapobiegania kryzysom i zarządzania kryzysowego nie można uznawać za leżące wyłącznie w gestii poszczególnych państw. Wspólne ramy zasad i skoordynowane procedury są niezbędne, aby zagwarantować, skuteczną współpracę państw członkowskich i innych podmiotów ponad granicami w duchu przejrzystości i solidarności.

¹⁹ Dz.U. C , , s. .

²⁰ Dz.U. C , , s. .

- (4) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/89/WE²¹ ustanawia niezbędne środki, jakie państwa członkowskie powinny podjąć w celu zapewnienia ogólnego bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Przepisy tej dyrektywy zostały w dużej mierze zastąpione późniejszymi aktami prawnymi, w szczególności w odniesieniu do: sposobu, w jaki rynki powinny być zorganizowane, aby zapewnić dostępność wystarczającego potencjału; sposobu, w jaki operatorzy systemów przesyłowych powinni współpracować w celu zagwarantowania stabilności systemu²²; a także odnośnie do potrzeby zapewnienia istnienia odpowiedniej infrastruktury²³. Niniejsze rozporządzenie dotyczy kwestii zapobiegania kryzysom i zarządzania kryzysowego w sektorze energii elektrycznej.
- (5) Wytyczne dotyczące pracy systemu²⁴ oraz kodeks sieci dotyczący stanu zagrożenia i stanu odbudowy systemów²⁵ stanowią zbiór szczegółowych przepisów określających sposób, w jaki operatorzy systemów przesyłowych i inne właściwe podmioty powinni działać i współpracować na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa systemu. Wspomniane przepisy techniczne powinny zagwarantować skuteczne reagowanie na większość incydentów związanych z energią elektryczną na poziomie operacyjnym. Niniejsze rozporządzenie skupia się na kryzysach elektroenergetycznych, które mogą mieć większą skalę i skutki. Określa ono, co państwa członkowskie powinny zrobić, aby zapobiegać takim sytuacjom oraz jakie środki mogą podejmować w przypadkach, gdy same przepisy operacyjne nie wystarczają. Jednak nawet w sytuacjach kryzysowych należy w pełni przestrzegać zasad dotyczących pracy systemu.
- (6) Niniejsze rozporządzenie określa wspólne ramy zasad dotyczących sposobów zapobiegania sytuacjom kryzysu elektroenergetycznego, przygotowania się na nie i zarządzania nimi, zwiększając przejrzystość na etapie przygotowań oraz podczas kryzysu elektroenergetycznego i gwarantując, że nawet w sytuacji kryzysowej energia elektryczna zostanie dostarczona tam, gdzie jest najbardziej potrzebna. Wymaga ono od państw członkowskich współpracy na poziomie regionalnym w duchu solidarności. Nakreśla ono również ramy skuteczniejszego monitorowania kwestii związanych z bezpieczeństwem dostaw w Europie za pośrednictwem Grupy Koordynacyjnej ds. Energii Elektrycznej. Powinno to pozwolić na zwiększenie gotowości na wypadek zagrożeń przy niższych kosztach. Powinno ono również wzmocnić wewnętrzny rynek energii poprzez zwiększenie wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi i wykluczenie niewłaściwych interwencji państwa w sytuacjach kryzysowych, a w szczególności unikanie nadmiernego ograniczenia przepływów transgranicznych.
- (7) W dyrektywie w sprawie bezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych²⁶ określono zasady ogólne, natomiast szczegółowe przepisy dotyczące bezpieczeństwa cybernetycznego zostaną opracowane w ramach kodeksu

²¹ Dyrektywa 2005/89/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 stycznia 2006 r. dotycząca działań na rzecz zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej i inwestycji infrastrukturalnych (Dz.U. L 33 z 4.2.2006, s. 22).

²² Odniesienie do zmienionego trzeciego pakietu.

²³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 347/2013 z dnia 17 kwietnia 2013 r. w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej (Dz.U. L 115 z 24.4.2013, s. 39).

²⁴ Rozporządzenie Komisji (UE).../... z dnia XXX r. ustanawiające wytyczne dotyczące pracy systemu przesyłowego energii elektrycznej (Dz.U. [...]).

²⁵ Rozporządzenie Komisji (UE).../... z dnia XXX r. ustanawiające kodeks sieci dotyczący stanu zagrożenia i stanu odbudowy systemów elektroenergetycznych (Dz.U. [...]).

²⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1148 z dnia 6 lipca 2016 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu bezpieczeństwa sieci i systemów informatycznych na terytorium Unii (Dz.U. L 194 z 19.7.2016, s. 1–30).

sieci, jak przewidziano w [*proposed Electricity Regulation*]. Niniejsze rozporządzenie uzupełnia dyrektywę w sprawie bezpieczeństwa sieci i informacji poprzez zagwarantowanie należytego identyfikowania zagrożenia wynikającego z incydentów cybernetycznych oraz podejmowania środków zaradczych odpowiednio odzwierciedlonych w planach gotowości na wypadek zagrożeń.

- (8) Dyrektywa Rady 2008/114/WE²⁷ określa procedurę prowadzącą do poprawy bezpieczeństwa wyznaczonej europejskiej infrastruktury krytycznej, w tym określonej infrastruktury energii elektrycznej w Unii. Wraz z niniejszym rozporządzeniem dyrektywa 2008/114/WE przyczynia się do wypracowania kompleksowego podejścia do bezpieczeństwa energetycznego Unii.
- (9) Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady 1313/2013/UE²⁸ w sprawie unijnego mechanizmu ochrony ludności określa wymóg opracowywania przez państwa członkowskie co trzy lata ocen ryzyka na szczeblu krajowym lub odpowiednim niższym szczeblu oraz opracowywania i doskonalenia planów zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi. Zapobieganie konkretnym zagrożeniom, zapewnianie gotowości i planowanie działań w ramach niniejszego rozporządzenia powinno być spójne z opracowanymi w szerszej perspektywie krajowymi ocenami ryzyka obejmującymi wiele zagrożeń, wymaganymi na mocy decyzji nr 1313/2013/UE.
- (10) Aby ułatwić zapobieganie kryzysom elektroenergetycznym, wymianę informacji na ich temat i ocenę ex post tych kryzysów, państwa członkowskie wyznaczają jeden właściwy organ, który pełni rolę punktu kontaktowego. Może to być podmiot istniejący lub powołany do tego celu.
- (11) Wspólne podejście do kwestii zapobiegania kryzysom i zarządzania kryzysowego wymaga przede wszystkim, by na potrzeby identyfikacji zagrożeń dotyczących bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej państwa członkowskie stosowały takie same metody i definicje i były w stanie skutecznie porównywać swoje wyniki oraz wyniki swoich sąsiadów w tym zakresie. Rozporządzenie określa dwa wskaźniki monitorowania bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w Unii: „oczekiwaną ilość niedostarczonej energii” (EENS), wyrażoną w GWh/rok, i „oczekiwany czas niepokrycia zapotrzebowania” (LOLE), wyrażony w godz./rok. Wskaźniki te są częścią oceny wystarczalności zasobów na poziomie europejskim, przeprowadzanej przez europejską sieć operatorów systemów przesyłowych energii elektrycznej (ENTSO-E), zgodnie z [*Article 19 of the proposed Electricity Regulation*]. Grupa Koordynacyjna ds. Energii Elektrycznej regularnie monitoruje bezpieczeństwo dostaw w oparciu o wyniki tych wskaźników. Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER) również powinna stosować te wskaźniki przy składaniu sprawozdań dotyczących wyników państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w ramach swoich rocznych sprawozdań z monitorowania rynku, zgodnie z [*Article 16 of the proposed ACER Regulation*].
- (12) W celu zapewnienia spójności ocen ryzyka, które budują zaufanie między państwami członkowskimi w sytuacjach kryzysowych, potrzebne jest wspólne podejście do kwestii ustalania scenariuszy ryzyka. Dlatego też ENTSO-E powinna we współpracy z

²⁷ Dyrektywa 2008/114/WE z dnia 8 grudnia 2008 r. w sprawie rozpoznawania i wyznaczania europejskiej infrastruktury krytycznej oraz oceny potrzeb w zakresie poprawy jej ochrony (Dz.U. L 345 z 23.12.2008, s. 75).

²⁸ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1313/2013/UE z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 24).

ACER opracować wspólną metodę identyfikacji zagrożeń, przy czym ENTSO-E powinna zaproponować tę metodę, a ACER powinna ją zatwierdzić.

- (13) Na podstawie wspomnianej wyżej wspólnej metody ENTSO-E powinna regularnie sporządzać i aktualizować regionalne scenariusze kryzysowe oraz określać w odniesieniu do każdego regionu najbardziej istotne rodzaje ryzyka, takie jak: ekstremalne warunki pogodowe, klęski żywiołowe, niedobory paliwa lub celowe ataki. Rozważając scenariusz kryzysowy związany z zakłóceniami w dostawach gazu, ryzyko zakłóceń w dostawach gazu należy oceniać na podstawie scenariuszy zakłóceń w infrastrukturze i dostawach gazu opracowanych przez europejską sieć operatorów systemów przesyłowych gazu zgodnie z *art. 6 ust. 6 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa dostaw gazu [proposed Gas Security of Supply Regulation]*. Państwa członkowskie powinny ustanowić i aktualizować krajowe scenariusze kryzysowe na tej podstawie i zasadniczo co trzy lata. Scenariusze te powinny stanowić podstawę planów gotowości na wypadek zagrożeń. Przy identyfikacji ryzyka na szczeblu krajowym państwa członkowskie powinny również opisywać możliwe zagrożenia, jakie dostrzegają w odniesieniu do własności infrastruktury istotnej dla bezpieczeństwa dostaw, oraz ewentualne środki podjęte w celu wyeliminowania takiego ryzyka (takie jak ogólne lub sektorowe przepisy dotyczące kontrolowania inwestycji, specjalne uprawnienia niektórych udziałowców itp.), ze wskazaniem powodów, dla których ich zdaniem środki te są uzasadnione.
- (14) Regionalne podejście do kwestii ustalania scenariuszy ryzyka oraz przyjęcie środków zapobiegawczych i łagodzących powinno przynieść istotne korzyści w zakresie skuteczności środków i optymalnego wykorzystania zasobów. Ponadto, w sytuacji jednoczesnego kryzysu elektroenergetycznego, uzgodnione i skoordynowane podejście zapewni spójną reakcję i zmniejszy ryzyko negatywnych skutków ubocznych, jakie mogłoby mieć dla sąsiednich państw członkowskich zastosowanie wyłącznie środków krajowych. W związku z tym niniejsze rozporządzenie nakłada na państwa członkowskie obowiązek współpracy w kontekście regionalnym.
- (15) Jak stwierdzono w *[proposed Electricity Regulation]*, regionalne centra operacyjne powinny regularnie oceniać odpowiednie rodzaje ryzyka, ponieważ powierzono im zadanie zarządzania operacyjnego takimi sytuacjami. Aby mogły one skutecznie wykonywać swoje zadania oraz działać w ścisłej współpracy z właściwymi organami krajowymi w celu zapobiegania incydentom o większej skali i ich łagodzenia, współpracę regionalną wynikającą z niniejszego rozporządzenia należy oprzeć na strukturach współpracy regionalnej stosowanych na szczeblu technicznym, a mianowicie grupach państw członkowskich przypisanych do tego samego regionalnego centrum operacyjnego.
- (16) *[proposed Electricity Regulation]* przewiduje używanie wspólnej metody oceny wystarczalności zasobów na poziomie europejskim w perspektywie średnio- i długoterminowej (w przedziale od następnego roku do następnych 10 lat) w celu zapewnienia podejmowania przez państwa członkowskie decyzji dotyczących ewentualnych potrzeb inwestycyjnych w przejrzysty i wspólnie uzgodniony sposób. Ocena ta służy innym celom niż krótkoterminowe oceny wystarczalności, które są stosowane w celu wykrycia ewentualnych problemów związanych z wystarczalnością w krótkich przedziałach czasowych, tj. prognozy sezonowe (na następne sześć miesięcy) oraz oceny wystarczalności w przedziale od następnego tygodnia do dnia bieżącego. Jeśli chodzi o oceny krótkoterminowe, istnieje potrzeba opracowania wspólnego podejścia do sposobu wykrywania ewentualnych problemów związanych z wystarczalnością. ENTSO-E planuje wydawanie zimowych i letnich prognoz

mających na celu ostrzeżenie państw członkowskich i operatorów systemów przesyłowych o zagrożeniach w zakresie bezpieczeństwa dostaw, jakie mogą wystąpić w okresie następnych sześciu miesięcy. W celu udoskonalenia tych prognoz należy oprzeć je na wspólnej probabilistycznej metodzie zaproponowanej przez ENTSO-E i zatwierdzonej przez Agencję. Aby wzmocnić regionalne podejście do ocen ryzyka, ENTSO-E powinna mieć możliwość przekazywania regionalnym centrom operacyjnym zadań związanych z prognozami sezonowymi.

- (17) Operatorzy systemów przesyłowych i regionalne centra operacyjne powinni stosować metodę wykorzystywaną na potrzeby przygotowania prognoz sezonowych przy wykonywaniu wszelkich innych ocen ryzyka krótkoterminowego, tzn. prognoz wystarczalności mocy wytwórczych w przedziale od następnego tygodnia do dnia bieżącego, przewidzianych w rozporządzeniu Komisji ustanawiającym wytyczne dotyczące pracy systemu przesyłowego energii elektrycznej.
- (18) W celu zapewnienia wspólnego podejścia do kwestii zapobiegania sytuacjom kryzysowym i zarządzania nimi właściwy organ każdego państwa członkowskiego powinien sporządzić – po konsultacji z zainteresowanymi stronami – plan gotowości na wypadek zagrożeń. Plany powinny określać skuteczne, proporcjonalne i niedyskryminacyjne środki dla wszystkich ustalonych scenariuszy kryzysowych. Plany powinny zapewniać przejrzystość, zwłaszcza jeśli chodzi o warunki, w których można podjąć środki nierynkowe w celu złagodzenia sytuacji kryzysowych. Wszystkie planowane środki nierynkowe powinny być zgodne z zasadami określonymi w niniejszym rozporządzeniu.
- (19) Plany powinny składać się z dwóch części, określając środki krajowe i środki regionalne uzgodnione między państwami członkowskimi w regionie. Środki regionalne są niezbędne zwłaszcza w przypadku wystąpienia jednoczesnego kryzysu, gdy uzgodnione i skoordynowane podejście zapewni spójną reakcję i zmniejszy ryzyko negatywnych skutków ubocznych. Plany powinny uwzględniać specyfikę danego państwa członkowskiego i w jasny sposób określać rolę i obowiązki właściwych organów. Środki krajowe powinny w pełni uwzględniać uzgodnione środki regionalne oraz w pełni wykorzystywać możliwości, jakie daje współpraca regionalna. Plany powinny mieć techniczny i operacyjny charakter, a ich celem ma być uniknięcie wystąpienia lub eskalacji kryzysu elektroenergetycznego i łagodzenie jego skutków.
- (20) Plany powinny być regularnie aktualizowane. Aby zapewnić ciągłą aktualność i skuteczność planów, właściwe organy każdego regionu powinny organizować, we współpracy z regionalnymi centrami operacyjnymi, coroczne symulacje w celu sprawdzenia ich adekwatności.
- (21) Wzory planów powinny ułatwiać ich przygotowanie i konsultacje z innymi państwami członkowskimi w danym regionie oraz w ramach Grupy Koordynacyjnej ds. Energii Elektrycznej. Konsultacje prowadzone w ramach regionu i za pośrednictwem Grupy Koordynacyjnej ds. Energii Elektrycznej powinny zapewnić, aby środki podejmowane w jednym państwie członkowskim lub regionie nie stwarzały zagrożeń dla bezpieczeństwa dostaw w odniesieniu do innych państw członkowskich lub regionów.
- (22) Wymiana informacji w przypadku sytuacji kryzysowej ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia skoordynowanych działań i ukierunkowanej pomocy. Dlatego też niniejsze rozporządzenie nakłada na państwa członkowskie obowiązek niezwłocznego informowania sąsiednich państw członkowskich i Komisji w obliczu kryzysu elektroenergetycznego. Powinny one również przekazywać informacje na temat

przyczyn kryzysu, podjętych i planowanych środków służących jego złagodzeniu oraz ewentualnej potrzeby uzyskania pomocy od innych państw członkowskich. Jeżeli wspomniana pomoc wykracza poza kwestie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, Unijny Mechanizm Ochrony Ludności powinien nadal stanowić obowiązujące ramy prawne.

- (23) Ważną kwestią jest ułatwienie każdorazowej wymiany informacji i wiedzy między państwami członkowskimi w przypadkach, gdy mają one konkretne, poważne i wiarygodne informacje, że może dojść do zdarzenia, które prawdopodobnie doprowadzi do znacznego pogorszenia sytuacji w zakresie dostaw energii elektrycznej. W takich przypadkach państwa członkowskie powinny niezwłocznie informować Komisję oraz Grupę Koordynacyjną ds. Energii Elektrycznej, przekazując w szczególności informacje na temat przyczyn pogorszenia sytuacji, planowanych środków służących zapobieżeniu kryzysowi elektroenergetycznemu oraz ewentualnej potrzeby uzyskania pomocy od innych państw członkowskich.
- (24) W przypadku wystąpienia kryzysu elektroenergetycznego państwa członkowskie powinny pomagać sobie wzajemnie w duchu solidarności i zagwarantować dostawy energii elektrycznej tam, gdzie jest ona najbardziej potrzebna. Wspomniana współpraca powinna opierać się na uzgodnionych środkach określonych w planach gotowości na wypadek zagrożeń. Uzgadniając szczegóły współpracy, państwa członkowskie powinny wziąć pod uwagę czynniki społeczne i gospodarcze, w tym bezpieczeństwo obywateli, a także kwestię proporcjonalności. Zachęca się je również do wymiany najlepszych praktyk i wykorzystania Grupy Koordynacyjnej ds. Energii Elektrycznej jako platformy dyskusyjnej na potrzeby identyfikowania dostępnych wariantów rozwiązań dotyczących współpracy i solidarności, w tym mechanizmów kompensacji. Komisja może ułatwić przygotowanie w danym regionie środków koordynowanych na szczeblu regionalnym.
- (25) Niniejsze rozporządzenie powinno umożliwiać przedsiębiorstwom energetycznym i odbiorcom energii elektrycznej stosowanie przy opanowywaniu sytuacji kryzysu elektroenergetycznego – tak długo, jak jest to możliwe – mechanizmów rynkowych określonych w [*proposed Electricity Directive and Electricity Regulation*]. Nawet w sytuacjach kryzysowych należy przestrzegać zasad regulujących rynek wewnętrzny oraz zasad dotyczących pracy systemu. Oznacza to, że środki nierynkowe, takie jak przymusowe odłączenie odbioru bądź udostępnienie dodatkowych dostaw wykraczające poza normalne funkcjonowanie rynku, powinny być stosowane wyłącznie w ostateczności, gdy wszystkie możliwości oferowane przez rynek zostały wyczerpane. W związku z tym przymusowe odłączenie odbioru można wprowadzić tylko wtedy, gdy wszystkie możliwości dobrowolnego odłączenia odbioru zostały wyczerpane. Ponadto wszelkie środki nierynkowe powinny być konieczne, proporcjonalne i niedyskryminacyjne oraz mieć tymczasowy charakter.
- (26) W celu zapewnienia przejrzystości po kryzysie elektroenergetycznym państwa członkowskie powinny przeprowadzić ocenę ex post kryzysu i jego skutków z należytym udziałem swoich krajowych organów regulacyjnych. W tego rodzaju ocenie należy uwzględnić, między innymi, skuteczność i proporcjonalność podjętych środków, a także ich koszt ekonomiczny. Powinna ona również obejmować aspekty transgraniczne, takie jak wpływ środków na inne państwa członkowskie oraz poziom uzyskanej od nich pomocy.
- (27) Obowiązki dotyczące przejrzystości powinny zapewnić, aby wszelkie środki służące zapobieganiu sytuacjom kryzysowym lub zarządzaniu nimi były podejmowane z

poszanowaniem zasad rynku wewnętrznego i były zgodne z zasadami współpracy i solidarności, które leżą u podstaw unii energetycznej.

- (28) W 2012 r. utworzono Grupę Koordynacyjną ds. Energii Elektrycznej jako forum wymiany informacji oraz w celu wspierania współpracy między państwami członkowskimi, w szczególności w dziedzinie bezpieczeństwa dostaw²⁹. Za pomocą niniejszego rozporządzenia dokonuje się wzmocnienia tej roli. Grupa ta powinna wykonywać konkretne zadania, związane mianowicie z przygotowaniem planów na wypadek zagrożeń, i będzie odgrywać zasadniczą rolę w monitorowaniu skuteczności działania państw członkowskich w dziedzinie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, a także w opracowywaniu na tej podstawie najlepszych praktyk.
- (29) Kryzys elektroenergetyczny może wykroczyć poza granice Unii, obejmując również państwa należące do Wspólnoty Energetycznej. Aby zapewnić skuteczne zarządzanie kryzysowe na granicach między państwami członkowskimi a umawiającymi się stronami, Unia powinna ściśle współpracować z umawiającymi się stronami Wspólnoty Energetycznej w zakresie zapobiegania kryzysom elektroenergetycznym, przygotowania się na nie oraz postępowania w razie ich wystąpienia.
- (30) W celu umożliwienia Unii szybkiego reagowania na zmianę okoliczności odnośnie do gotowości na wypadek zagrożeń w sektorze energii elektrycznej należy powierzyć Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej dotyczących zmian wzorów planów gotowości na wypadek zagrożeń. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów. Przygotowując i opracowując akty delegowane, Komisja powinna zapewnić, by stosowne dokumenty były jednocześnie przekazywane Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, w odpowiednim czasie i we właściwy sposób.
- (31) Państwa członkowskie, działając samodzielnie, nie mogą w sposób zadowalający osiągnąć celu niniejszego rozporządzenia, tzn. zapewnić gotowości na wypadek zagrożeń w najbardziej skuteczny i efektywny sposób wewnątrz Unii. Ze względu na rozmiary lub skutki działania cel można osiągnąć lepiej na poziomie Unii. W związku z tym Unia może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym samym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (32) Należy uchylić dyrektywę 2005/89/WE,
- PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejszym rozporządzeniem ustanawia się przepisy dotyczące współpracy między państwami członkowskimi w kontekście zapobiegania kryzysom elektroenergetycznym, przygotowania się na nie oraz postępowania w razie ich wystąpienia w duchu solidarności i

²⁹ Decyzja Komisji z dnia 15 listopada 2012 r. ustanawiająca Grupę Koordynacyjną ds. energii elektrycznej (2012/C 353/02), Dz.U. C 353 z 17.11.2012, s. 2.

przejrzystości oraz z pełnym uwzględnieniem wymogów konkurencyjnego wewnętrznego rynku energii elektrycznej.

Artykuł 2

Definicje

1. Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się definicje zawarte w art. 2 dyrektywy w sprawie energii elektrycznej [proposed Electricity Directive] oraz art. 2 rozporządzenia w sprawie energii elektrycznej [proposed Electricity Regulation].
2. Stosuje się również następujące definicje:
 - (a) „bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej” oznacza zdolność systemu elektroenergetycznego do zagwarantowania nieprzerwanej dostawy energii elektrycznej do odbiorców na jasno określonym poziomie wydajności;
 - (b) „kryzys elektroenergetyczny” oznacza zaistniałą albo grożącą sytuację znacznego niedoboru energii elektrycznej lub braku możliwości dostarczenia energii elektrycznej do odbiorców końcowych;
 - (c) „jednoczesny kryzys” oznacza kryzys elektroenergetyczny dotyczący więcej niż jedno państwo członkowskie w tym samym czasie;
 - (d) „koordynator lub zespół ds. sytuacji kryzysowych” oznacza osobę, grupę osób lub instytucję, których zadaniem jest pełnienie roli punktu kontaktowego oraz koordynowanie przepływu informacji w czasie kryzysu elektroenergetycznego;
 - (e) „środek nierynkowy” oznacza dowolny środek po stronie podaży lub popytu, który stanowi odstępstwo od przepisów dotyczących rynku lub porozumień handlowych, mający na celu złagodzenie kryzysu elektroenergetycznego;
 - (f) „region” oznacza grupę państw członkowskich przypisanych do tego samego regionalnego centrum operacyjnego, utworzoną na podstawie art. 33 rozporządzenia w sprawie energii elektrycznej [proposed Electricity Regulation].

Artykuł 3

Właściwy organ

1. Tak szybko, jak jest to możliwe, a najpóźniej w terminie do [OPOCE to insert exact date: three months after entry into force of this Regulation], każde państwo członkowskie wyznacza krajowy organ rządowy lub regulacyjny jako właściwy organ odpowiedzialny za wykonywanie zadań określonych w niniejszym rozporządzeniu. Właściwe organy współpracują ze sobą na potrzeby niniejszego rozporządzenia.
2. Państwa członkowskie niezwłocznie po wyznaczeniu właściwego organu przekazują Komisji jego nazwę i dane kontaktowe.

ROZDZIAŁ II

OCENA RYZYKA

Artykuł 4

Oceny bezpieczeństwa dostaw

Państwa członkowskie zapewniają przeprowadzanie ocen wszystkich rodzajów ryzyka dotyczącego bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej zgodnie z zasadami określonymi w niniejszym rozporządzeniu oraz w *art. 18 rozporządzenia w sprawie energii elektrycznej* [proposed *Electricity Regulation*]. W tym celu współpracują one z ENTSO-E i regionalnymi centrami operacyjnymi.

Artykuł 5

Metoda ustalania scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego na poziomie regionalnym

1. W terminie do dnia [OPOCE to insert exact date: two months after entry into force of this Regulation] ENTSO-E przedkłada Agencji propozycję metody ustalania najbardziej istotnych scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego w kontekście regionalnym.
2. Scenariusze kryzysowe ustala się w oparciu o co najmniej następujące rodzaje ryzyka:
 - (a) rzadkie i ekstremalne zagrożenia naturalne;
 - (b) zagrożenia awariami wykraczające poza kryterium bezpieczeństwa „N-1”;
 - (c) zagrożenia wtórne, w tym niedobory paliwa;
 - (d) celowe ataki.
3. Proponowana metoda musi zawierać przynajmniej następujące elementy:
 - (a) uwzględnienie wszystkich stosownych okoliczności krajowych i regionalnych;
 - (b) wzajemne oddziaływanie i korelację rodzajów ryzyka ponad granicami;
 - (c) symulacje scenariuszy jednoczesnego kryzysu;
 - (d) klasyfikację rodzajów ryzyka według ich oddziaływania i prawdopodobieństwa.

Rozważając ryzyko zakłóceń w dostawach gazu w kontekście określania rodzajów ryzyka zgodnie z ust. 2 lit. c), ENTSO-E wykorzystuje scenariusze dotyczące zakłóceń w infrastrukturze i dostawach gazu opracowane przez europejską sieć operatorów systemów przesyłowych gazu na podstawie *art. 6 ust. 6 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa dostaw gazu* [proposed *Gas Security of Supply Regulation*].

4. Przed przedstawieniem proponowanej metody ENTSO-E przeprowadza konsultację obejmującą przynajmniej organizacje branżowe i organizacje konsumentów, operatorów systemów dystrybucyjnych, krajowe organy regulacyjne i inne organy krajowe. ENTSO-E w należyty sposób uwzględnia wyniki tej konsultacji.
5. W terminie dwóch miesięcy od otrzymania proponowanej metody Agencja dokonuje zatwierdzenia propozycji albo jej zmiany. W tym drugim przypadku konsultuje się przed przyjęciem zmienionej wersji z ENTSO-E i publikuje ją na swojej stronie internetowej.

6. ENTSO-E regularnie aktualizuje i udoskonala metodę zgodnie z ust. 1–5. Agencja lub Komisja może zwrócić się z wnioskiem o dokonanie takich aktualizacji i udoskonań, przedstawiając należyte uzasadnienie. W terminie sześciu miesięcy od otrzymania wniosku ENTSO-E przedkłada Agencji projekt proponowanych poprawek. W terminie dwóch miesięcy od dnia otrzymania projektu Agencja dokonuje zmian w poprawkach lub je zatwierdza oraz publikuje projekt na swojej stronie internetowej.

Artykuł 6

Ustalanie scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego na poziomie regionalnym

1. W terminie do dnia [*OPOCE to insert exact date: ten months after entry into force of this Regulation*] oraz na podstawie metody przyjętej zgodnie z art. 5, ENTSO-E ustala najbardziej istotne scenariusze kryzysu elektroenergetycznego dla każdego regionu. Może ona zlecić zadania związane z ustalaniem regionalnych scenariuszy kryzysowych regionalnym centrom operacyjnym.
2. ENTSO-E przedkłada ustalone regionalne scenariusze kryzysu elektroenergetycznego Grupie Koordynacyjnej ds. Energii Elektrycznej do konsultacji.
3. ENTSO-E dokonuje aktualizacji scenariuszy co trzy lata, chyba że okoliczności wymagają częstszych aktualizacji.

Artykuł 7

Ustalanie scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego na poziomie krajowym

1. W terminie do dnia [*OPOCE to insert exact date: ten months after entry into force of this Regulation*] państwa członkowskie ustalają najbardziej istotne scenariusze kryzysu elektroenergetycznego na poziomie krajowym.
2. Scenariusze kryzysowe są ustalane przynajmniej w oparciu o rodzaje ryzyka, o których mowa w art. 5 ust. 2, i muszą być zgodne ze scenariuszami regionalnymi ustalonymi na podstawie art. 6. Państwa członkowskie dokonują aktualizacji scenariuszy co trzy lata, chyba że okoliczności wymagają częstszych aktualizacji.
3. W terminie do dnia [*OPOCE to insert exact date: ten months after entry into force of this Regulation*] państwa członkowskie informują Grupę Koordynacyjną ds. Energii Elektrycznej i Komisję o możliwych zagrożeniach, jakie zauważają odnośnie do kwestii własności infrastruktury istotnej dla bezpieczeństwa dostaw, oraz o wszelkich środkach podjętych w celu zapobiegania takim zagrożeniom lub ich łagodzenia, wskazując przy tym, dlaczego uważają takie środki za konieczne i proporcjonalne.

Artykuł 8

Metoda dokonywania krótkoterminowych ocen wystarczalności

1. W terminie do dnia [*OPOCE to insert exact date: two months after entry into force of this Regulation*] ENTSO-E przedkłada Agencji propozycję metody dokonywania krótkoterminowej oceny wystarczalności, a mianowicie wystarczalności sezonowej, a także wystarczalności w przedziale od następnego tygodnia do dnia bieżącego, która obejmuje co najmniej następujące aspekty:

- (a) niepewność parametrów wejściowych, np. prawdopodobieństwo wystąpienia przerwy w zdolności przesyłowej, prawdopodobieństwo nieplanowanego wyłączenia w elektrowniach, trudne warunki pogodowe, zmienność zapotrzebowania i zmienność produkcji energii ze źródeł odnawialnych;
- (b) prawdopodobieństwo wystąpienia sytuacji krytycznej;
- (c) prawdopodobieństwo wystąpienia sytuacji jednoczesnego kryzysu.

Przedmiotowa metoda ma przewidywać zastosowanie podejścia probabilistycznego oraz uwzględniać kontekst ogólnounijny i regionalny, w tym w miarę możliwości państwa spoza UE w obszarach synchronicznych Unii.

- 2. Przed przedstawieniem proponowanej metody ENTSO-E przeprowadza konsultację, która obejmuje przynajmniej branżę i konsumentów, operatorów systemów dystrybucyjnych, krajowe organy regulacyjne i inne organy krajowe. ENTSO-E w należyty sposób uwzględnia wyniki tej konsultacji.
- 3. W terminie dwóch miesięcy od otrzymania proponowanej metody Agencja dokonuje zatwierdzenia propozycji albo jej zmiany. W tym drugim przypadku konsultuje się przed przyjęciem zmienionej wersji z ENTSO-E i publikuje ją na swojej stronie internetowej.
- 4. ENTSO-E regularnie aktualizuje i udoskonala metodę zgodnie z ust. 1–3. Agencja lub Komisja może zwrócić się z wnioskiem o dokonanie takich aktualizacji i udoskonalień, przedstawiając należyte uzasadnienie. W terminie sześciu miesięcy od otrzymania wniosku ENTSO-E przedkłada Agencji projekt proponowanych poprawek. W terminie dwóch miesięcy od dnia otrzymania projektu Agencja dokonuje zmian w poprawkach lub je zatwierdza oraz publikuje projekt na swojej stronie internetowej.

Artykuł 9

Krótkoterminowe oceny wystarczalności

- 1. Wszystkich krótkoterminowych ocen wystarczalności dokonuje się według metody opracowanej zgodnie z art. 8.
- 2. ENTSO-E dokonuje sezonowych prognoz wystarczalności według metody opracowanej zgodnie z art. 8. Publikuje ona wyniki najpóźniej do dnia 1 grudnia każdego roku dla prognozy zimowej oraz do dnia 1 czerwca dla prognozy letniej. Może zlecić zadania związane z prognozami regionalnym centrom operacyjnym. Przedstawia prognozy Grupie Koordynacyjnej ds. Energii Elektrycznej, która może – w stosownych przypadkach – wydać zalecenia dotyczące wyników.
- 3. Regionalne centra operacyjne przeprowadzają oceny wystarczalności w przedziale czasowym od następnego tygodnia do dnia bieżącego dla poszczególnych regionów na podstawie metody przyjętej zgodnie z art. 8.

Rozdział III

ROZDZIAŁ III

PLANY GOTOWOŚCI NA WYPADEK ZAGROŻEŃ

Artykuł 10

Sporządzanie planów gotowości na wypadek zagrożeń

1. Na podstawie regionalnych i krajowych scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego ustalonych zgodnie z art. 6 i 7, właściwy organ każdego państwa członkowskiego sporządza plan gotowości na wypadek zagrożeń po konsultacji z przedsiębiorstwami energetycznymi i gazowymi, odpowiednimi organizacjami reprezentującymi interesy gospodarstw domowych i przemysłowych odbiorców energii elektrycznej oraz krajowym organem regulacyjnym (o ile nie jest nim właściwy organ).
2. Plan obejmuje środki krajowe i środki regionalne, jak określono w art. 11 i 12. Nie naruszając przepisów art. 15, wszelkie planowane lub podjęte środki mające na celu zapobieganie sytuacjom kryzysu elektroenergetycznego, przygotowanie się na nie i ich łagodzenie muszą być w pełni zgodne z zasadami regulującymi rynek wewnętrzny energii elektrycznej i pracę systemu. Muszą one być jasno określone, przejrzyste, proporcjonalne i niedyskryminacyjne.
3. Przedmiotowy plan opracowuje się zgodnie ze wzorem określonym w załączniku. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 19 w celu zmiany tego wzoru.
4. Przed przyjęciem planu właściwy organ przedkłada projekt właściwym organom pozostałych państw członkowskich w danym regionie oraz Grupie Koordynacyjnej ds. Energii Elektrycznej do konsultacji.
5. W terminie trzech miesięcy od przedłożenia projektu planu, właściwe organy pozostałych państw członkowskich w regionie oraz Grupa Koordynacyjna ds. Energii Elektrycznej dokonują jego przeglądu oraz mogą wydać zalecenia.
6. W terminie sześciu miesięcy od przedłożenia projektu planu, dane państwo członkowskie przyjmuje plan, uwzględniając w należyty sposób wyniki konsultacji i zalecenia właściwych organów innych państw członkowskich oraz Grupy Koordynacyjnej ds. Energii Elektrycznej. Przekazuje ono niezwłocznie przyjęty plan Grupie Koordynacyjnej ds. Energii Elektrycznej.
7. Państwa członkowskie udostępniają plany do publicznej wiadomości, zapewniając jednocześnie zachowanie poufności informacji szczególnie chronionych, dotyczących w szczególności środków związanych z zapobieganiem celowym atakom i łagodzeniem ich skutków.
8. Państwa członkowskie przyjmują i publikują pierwsze plany najpóźniej do dnia [OPOCE to insert exact date: two years after entry into force of this Regulation]. Dokonują one aktualizacji planów co trzy lata, chyba że okoliczności wymagają częstszych aktualizacji.

Artykuł 11

Zawartość planów gotowości na wypadek zagrożeń odnośnie do środków krajowych

1. W każdym planie określa się wszystkie środki planowane lub podjęte w celu zapobiegania sytuacjom kryzysu elektroenergetycznego, przygotowania się na nie i

ich łagodzenia, jak określono zgodnie z art. 6 i 7. Przedmiotowy plan musi co najmniej:

- (a) zawierać streszczenie scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego określonych dla danego państwa członkowskiego i regionu, zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 6 i 7;
 - (b) ustalać rolę i obowiązki właściwego organu;
 - (c) opisywać środki służące przygotowaniu się na rodzaje ryzyka ustalone zgodnie z art. 6 i 7 oraz zapobieganiu im;
 - (d) zawierać wskazanie krajowego koordynatora lub zespołu ds. sytuacji kryzysowych i określać jego zadania;
 - (e) ustalać szczegółowe procedury, jakie mają być stosowane w sytuacjach kryzysu elektroenergetycznego, w tym odpowiednie schematy obiegu informacji;
 - (f) określać wkład środków rynkowych w opanowanie sytuacji kryzysu elektroenergetycznego;
 - (g) ustalać możliwe środki nierynkowe, jakie mają zostać wdrożone w sytuacjach kryzysu elektroenergetycznego, określając przesłanki ich uruchomienia, warunki i procedury ich realizacji oraz wskazując sposób spełnienia przez nie wymogów określonych w art. 15;
 - (h) przedstawiać szczegółowy plan zmniejszania obciążenia określający, kiedy obciążenia są zmniejszane, w jakich okolicznościach i jakie wartości obciążenia mają być zmniejszane. Plan ten musi określać, które kategorie użytkowników energii elektrycznej mają zostać objęte szczególną ochroną przed odłączeniem, oraz uzasadniać konieczność takiej ochrony, zwłaszcza w odniesieniu do kwestii bezpieczeństwa publicznego oraz bezpieczeństwa osobistego;
 - (i) opisywać mechanizmy wykorzystywane do informowania opinii publicznej o wszelkich kryzysach elektroenergetycznych.
2. Wszystkie środki krajowe muszą w pełni uwzględniać środki regionalne przyjęte zgodnie z art. 12 i nie mogą zagrażać bezpieczeństwu dostaw energii elektrycznej w odniesieniu do innych państw członkowskich lub Unii jako całości.

Artykuł 12

Zawartość planów gotowości na wypadek zagrożeń odnośnie do środków koordynowanych na poziomie regionalnym

1. Oprócz środków wymienionych w art. 11 w planie każdego państwa członkowskiego uwzględnia się środki regionalne, aby zapewnić właściwe zapobieganie sytuacjom kryzysowym mającym skutki transgraniczne i właściwe zarządzanie nimi. Środki te są uzgadniane w danym regionie oraz obejmują co najmniej:
- (a) wyznaczenie regionalnego koordynatora lub zespołu ds. sytuacji kryzysowych;
 - (b) mechanizmy wymiany informacji i współpracy w regionie;
 - (c) środki służące łagodzeniu skutków kryzysu, w tym sytuacji jednoczesnego kryzysu. Obejmują one regionalne plany zmniejszania obciążenia oraz techniczne, prawne i finansowe uzgodnienia dotyczące wzajemnej pomocy w

celu zagwarantowania dostaw energii elektrycznej tam, gdzie jest ona najbardziej potrzebna, oraz w optymalny sposób. Tego rodzaju uzgodnienia określają, między innymi, przesłanki uruchamiania pomocy, wzór jej obliczania lub kwotę, strony płacące i strony otrzymujące oraz zasady arbitrażu;

- (d) procedury przeprowadzania rocznych testów planów.
2. Środki regionalne, które mają być zawarte w planie, są uzgadniane przez właściwe organy państw członkowskich w danym regionie. Co najmniej na osiem miesięcy przed terminem przyjęcia lub aktualizacji planu, właściwe organy składają Grupie Koordynacyjnej ds. Energii Elektrycznej sprawozdanie na temat osiągniętych porozumień. Jeżeli właściwe organy nie były w stanie osiągnąć porozumienia, informują Komisję o przyczynach jego braku. W takim przypadku Komisja może zwrócić się do Agencji o ułatwienie osiągnięcia porozumienia w konsultacji z ENTSO-E.
 3. We współpracy z regionalnymi centrami operacyjnymi i z udziałem stosownych zainteresowanych stron, właściwe organy każdego regionu przeprowadzają coroczne symulacje kryzysu, testując w szczególności mechanizmy komunikacji, o których mowa w ust. 1 lit. b).

ROZDZIAŁ IV

ZARZĄDZANIE SYTUACJAMI KRYZYSU ELEKTROENERGETYCZNEGO

Artykuł 13

Wczesne ostrzeżenie o kryzysie oraz ogłoszenie kryzysu

1. Jeżeli sezonowa prognoza wystarczalności lub inne źródło zawiera konkretne, poważne i wiarygodne informacje, że może dojść do zdarzenia, które prawdopodobnie doprowadzi do znacznego pogorszenia sytuacji w zakresie dostaw energii elektrycznej w państwie członkowskim, właściwy organ tego państwa członkowskiego przekazuje niezwłocznie wczesne ostrzeżenie Komisji i Grupie Koordynacyjnej ds. Energii Elektrycznej. Zawiera ono informacje na temat przyczyn pogorszenia sytuacji, podjętych i planowanych środków służących zapobieganiu kryzysowi elektroenergetycznemu oraz ewentualnej potrzeby uzyskania pomocy od innych państw członkowskich. Przedmiotowe informacje powinny obejmować możliwy wpływ środków na wewnętrzny rynek energii elektrycznej, w tym w innych państwach członkowskich.
2. W sytuacji kryzysu elektroenergetycznego właściwy organ danego państwa członkowskiego ogłasza kryzys elektroenergetyczny i bez zbędnej zwłoki powiadamia właściwe organy sąsiednich państw członkowskich oraz Komisję. Przekazuje im informacje na temat powodów ogłoszenia kryzysu elektroenergetycznego, podjętych i planowanych środków służących jego złagodzeniu oraz ewentualnej potrzeby uzyskania pomocy od innych państw członkowskich.
3. W przypadku gdy przedstawione informacje są niewystarczające, Komisja może zwrócić się do danego państwa członkowskiego o przekazanie dodatkowych informacji.

4. Po wydaniu przez właściwy organ wczesnego ostrzeżenia lub ogłoszeniu kryzysu elektroenergetycznego realizuje się w możliwie największym stopniu działania określone w planie gotowości na wypadek zagrożeń.

Artykuł 14

Współpraca i pomoc

1. Państwa członkowskie działają i współpracują w duchu solidarności, aby zapobiegać sytuacjom kryzysu elektroenergetycznego i zarządzać nimi, w celu zagwarantowania dostaw energii elektrycznej tam, gdzie jest ona najbardziej potrzebna, w kontekście ochrony bezpieczeństwa publicznego oraz bezpieczeństwa osobistego.
2. W miarę potrzeb i możliwości, państwa członkowskie udzielają sobie wzajemnie pomocy w celu zapobiegania kryzysom elektroenergetycznym lub ich łagodzenia. Tego rodzaju pomoc podlega zasadzie kompensacji.

Artykuł 15

Przestrzeganie przepisów dotyczących rynku

1. Środki podjęte w celu zapobiegania sytuacjom kryzysu elektroenergetycznego lub ich łagodzenia muszą być zgodne z zasadami regulującymi rynek wewnętrzny energii elektrycznej i pracę systemu.
2. Środki nierynkowe mogą zostać uruchomione w sytuacji kryzysowej i tylko wówczas, gdy wszystkie opcje oferowane przez rynek zostały wyczerpane. Nie mogą one w nieuzasadniony sposób zakłócać konkurencji ani skutecznego funkcjonowania rynku energii elektrycznej. Muszą być konieczne, proporcjonalne i niedyskryminacyjne oraz mieć tymczasowy charakter.
3. Ograniczenie transakcji, w tym ograniczenie alokowanych już międzyobszarowych zdolności przesyłowych, ograniczenie zapewnienia międzyobszarowych zdolności przesyłowych na potrzeby alokacji zdolności bądź ograniczenie zapewnienia grafików, rozpoczyna się wyłącznie zgodnie z zasadami określonymi w *art. 14 ust. 2 rozporządzenia w sprawie energii elektrycznej [proposed Electricity Regulation]* oraz zasadami przyjętymi w celu doprecyzowania tego przepisu.

ROZDZIAŁ V

OCENA I MONITOROWANIE

Artykuł 16

Ocena ex post

1. Tak szybko, jak jest to możliwe, a najpóźniej sześć tygodni po ogłoszeniu kryzysu elektroenergetycznego, odpowiednie właściwe organy, w konsultacji z krajowym organem regulacyjnym (o ile nie jest nim właściwy organ), przedkładają Grupie Koordynacyjnej ds. Energii Elektrycznej i Komisji sprawozdanie z oceny.
2. Sprawozdanie zawiera co najmniej:
 - (a) opis zdarzenia, które wywołało kryzys;
 - (b) opis podjętych środków zapobiegawczych, przygotowawczych i łagodzących oraz ocenę ich proporcjonalności i skuteczności;
 - (c) ocenę transgranicznego wpływu podjętych środków;

- (d) zestawienie pomocy przekazanej sąsiednim państwom członkowskim oraz państwom spoza UE bądź otrzymanej od tych państw;
 - (e) wpływ gospodarczy kryzysu elektroenergetycznego i wpływ podjętych środków na sektor energii elektrycznej, w szczególności niedostarczone ilości energii i poziom ręcznego odłączenia odbioru (w tym porównanie poziomów dobrowolnego odłączenia odbioru i przymusowego odłączenia odbioru);
 - (f) wszelkie możliwe lub proponowane udoskonalenia planu gotowości na wypadek zagrożeń.
3. W przypadku uznania informacji przedstawionych w sprawozdaniu za niewystarczające Grupa Koordynacyjna ds. Energii Elektrycznej i Komisja mogą zwrócić się do danego państwa członkowskiego o przekazanie dodatkowych informacji.
4. Odpowiednie właściwe organy przedstawiają wyniki oceny Grupie Koordynacyjnej ds. Energii Elektrycznej.

Artykuł 17

Monitorowanie przez Grupę Koordynacyjną ds. Energii Elektrycznej

1. Oprócz innych szczegółowych zadań określonych w niniejszym rozporządzeniu, Grupa Koordynacyjna ds. Energii Elektrycznej omawia i poddaje przeglądowi:
- (a) wyniki dziesięcioletniego planu rozwoju sieci energii elektrycznej przygotowanego przez ENTSO-E;
 - (b) spójność planów gotowości na wypadek zagrożeń, przyjętych przez państwa członkowskie zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 10;
 - (c) wyniki ocen wystarczalności zasobów na poziomie europejskim przygotowanych przez ENTSO-E, jak określono w *art. 19 ust. 3 rozporządzenia w sprawie energii elektrycznej [proposed Electricity Regulation]*;
 - (d) wyniki państw członkowskich w zakresie bezpieczeństwa dostaw, z uwzględnieniem przynajmniej wskaźników obliczonych w ramach ocen wystarczalności zasobów na poziomie europejskim, a mianowicie oczekiwaną ilość niedostarczonej energii (EENS) i oczekiwany czas niepokrycia zapotrzebowania (LOLE));
 - (e) wyniki prognoz sezonowych, o których mowa w art. 9;
 - (f) informacje otrzymane od państw członkowskich zgodnie z art. 7 ust. 3;
 - (g) wyniki sprawozdań z oceny ex post, o których mowa w art. 16.
2. Grupa Koordynacyjna ds. Energii Elektrycznej może wydawać zalecenia dla państw członkowskich dotyczące kwestii, o których mowa w ust. 1, a odpowiednie państwa członkowskie muszą je w jak największym stopniu uwzględnić.

ROZDZIAŁ VI

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 18

Współpraca z umawiającymi się stronami Wspólnoty Energetycznej

Państwa członkowskie i umawiające się strony Wspólnoty Energetycznej zachęca się do ścisłej współpracy w procesie ustalania scenariuszy kryzysu elektroenergetycznego oraz sporządzania planów gotowości na wypadek zagrożeń, tak aby uniknąć podejmowania jakichkolwiek środków zagrażających bezpieczeństwu dostaw w odniesieniu do państw członkowskich, umawiających się stron lub Unii. W tym względzie umawiające się strony Wspólnoty Energetycznej mogą, na zaproszenie Komisji, uczestniczyć w pracach Grupy Koordynacyjnej ds. Energii Elektrycznej odnośnie do wszystkich kwestii, które ich dotyczą.

Artykuł 19

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjęcia aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 10 ust. 3, powierza się Komisji na czas nieokreślony od dnia [*OPOCE to insert the date of entry into force of this Regulation*].
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 10 ust. 3, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna od następnego dnia po jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.³⁰
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 10 ust. 3 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 20

Uchylenie

Dyrektywa 2005/89/WE traci moc.

³⁰ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

Artykuł 21
Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący